UDC 378.147:53]:006.44:37

DOI: 10.31470/2415-3729-2019-10-237-252

The System of Methodical Training a future physics teacher in Pedagogical IHEs in Conditions of the new Educational Standards Implementation

Pavlo Tokarev

Head of Laboratory, Department of Physics

G.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

✉ 2, Valentynivska Str., Kharkiv, Ukraine, 61000

E-mail: kafphysics1987@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1432-229X

Date of receipt of the article: October 01, 2019

Article accepted for publication: December 02, 2019

Система методичної підготовки майбутнього вчителя фізики в педагогічних ЗВО в умовах реалізації нових освітніх стандартів

Павло Леонідович Токарев

завідуючий лабораторією кафедри фізики

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

✉ вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна, 61000

Дата надходження статті: 01 жовтня 2019 р.

Стаття прийнята до друку: 02 грудня 2019 р.

Abstract

The article reveals the system of methodical training for future Physics teacher, which is carried out in the conditions of new higher educational standards realization. The purpose of the article is to substantiate the basic principles for creating the system of methodical

training a future Physics teacher in pedagogical IHEs in the context of new educational standards implementation. In order to achieve this goal, a number of scientific search methods were used in the course of the research, including analysis, synthesis, generalization and comparison of the obtained research results. The benefit of the study is that the essence of the concepts of «training» and «vocational training» was revealed on the basis of the pedagogical literature analysis, and the content of the methodical system at the level of components (aims of training, content of educational material, methods, means, forms of organization of training, evaluation of the completed educational process) was considered in accordance with the theoretical and practical bases of its implementation at the level of approaches (systemic, competent, personal-activity, contextual), models and principles, in terms of the problems currently the higher education system facing. Moreover the article grounds that the basis for the system of methodical training of the future Physics teacher is the discipline «Methods of teaching Physics». The article provides a detailed description of this discipline, namely its aims and objectives, the principles of content selection and organization of educational material, the features of the educational process organization. The theoretical importance of the work is to improve the processes of organizing and conducting lessons in the discipline «Methods of teaching Physics» in the conditions of new educational technologies implementation. The author of the article concludes that the description of the new concept of improving the methodical system of Physics teaching and learning leads to a rational combination of traditional and innovative forms, organization, methods and means of teaching.

Key words: training, vocational training, methodical training system, future Physics teacher, higher education standards.

References

1. Abdulina, O.A. (1993). Lichnost studenta v protsesse professionalnoy podgotovki [Student's personality in the training process]. *Vyisshee obrazovanie v Rossii – Higher education in Russia*, 3, 165–171 [in Russian].

2. Boliubash, Ya.Ya. (1997). Orhanizatsiia navchalnoho protsesu u vyshchikh zakladyakh osvity: Navchalnyi posibnyk dlia slukhachiv zakladiv pidvyshchennia kvalifikatsii systemy vyshchoi osvity [Organization of the educational process in higher education institutions: a textbook for students of higher education institutions]. Kyiv : VVP «KOMPAS» [in Ukraine].

3. Vasyliieva, M.P. (2003). Teoretychni osnovy deontolohichnoi pidhotovky pedahoha [Theoretical bases of teacher's deontological training]. *Doctor's thesis*. Kharkiv: H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University [in Ukraine].

4. Desnenko, S.I. (2007). Metodicheskaya podgotovka studentov pedvuzov k resheniyu zadachi razvitiya lichnosti uchashihsya pri obuchenii fizike v shkole [Methodological training of the students of pedagogical universities to solve the problem of developing the learners' personalities in teaching Physics at school]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Moskva: Moscow Pedagogical University [in Russian].

5. Hladush, V.A. & Lysenko, H.I. (2014). Pedahohika vyshchoi shkoly: teoriia, praktyka, istoriia [Higher education pedagogy: theory, practice, history]. Dnipropetrovsk [in Ukraine].

6. Pavlyk, O.Yu. (2004). Profesiino-pedahohichna pidhotovka maibutnikh perekladachiv do vykorystannia ofitsiino-dilovoho movlennia [Professional and pedagogical training of future translators for using official business language]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Khmelnytskyi: Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine [in Ukraine].

7. Yarmachenko, M.D. (Ed.) (2001). Pedahohichnyi slovnyk [Pedagogical dictionary]. Kyiv : Ped. Dumka [in Ukraine].

8. Prohorov, A.M. (Ed.) (1999). Rossiyskaya pedagogicheskaya entsiklopediya [Russian Pedagogical Encyclopedia]. Moskva : Nauch. izd-vo «Bolshaya Rossiyskaya entsiklopediya» [in Russian].

9. Kudritskiy, A.V. (Ed.) (1989). Ukrainskiy Sovetskiy entsiklopedicheskii slovar [Ukrainian Encyclopedic Dictionary]. Kyiv : Glav. red. USE [in Russian].

10. Cheshuina, T.G. (2006). Proizvodstvennaya praktika kak faktor formirovaniya professionalnoy kompetentnosti studentov pedvuza [Industrial practice as a factor in the formation of professional competence of the pedagogical higher educational institutions students]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Tomsk: Tomsk State Pedagogical University [in Russian].

11. Batyisheva, S.Ya.(Ed.)(1999). Entsiklopediyaprofessionalnogo obrazovaniya [Encyclopedia of Professional Education]. Moskva : APO [in Russian].

Вступ

Запровадження в освітній процес закладів вищої освіти (ЗВО) стандартів нового покоління актуалізувало проблему обліку змінених вимог до освіти вчителя як майбутнього фахівця. В даний час в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) затребуваний педагог нового типу, здатний успішно, творчо працювати в сучасній школі, що постійно змінюється. У зв'язку з цим перед системою вищої педагогічної освіти стоять проблеми, пов'язані: зі сполученням стандартів, з урахуванням вимог відповідно до галузевого стандарту вищої освіти, вимог до мінімуму змісту і рівня фахової підготовки для отримання кваліфікації «вчитель», з новим розумінням результатів професійної освіти. Особливістю такої освітньої програми є зміна цільових домінант: переорієнтація цілей підготовки із загально-наукової на професійно-педагогічну, з методичної на дидактичну. Це вимагає переорієнтації освітньої програми, спрямованої на підготовку майбутніх вчителів, в тому числі майбутніх вчителів фізики, в частині цілей освіти, уявлень про освітні результати, інтерпретації змісту освіти, організаційних форм освітнього процесу.

Професійна компетентність випускника педагогічного ЗВО визначається володінням цілісною сукупністю всіх елементів системи освіти, а не кожним з них окремо. Саме об'єднанням усіх елементів освіти в цілісну професійну діяльність визначає роль і значення вимог до системної підготовки фахівця.

Потребує перегляду і сформована система методичної підготовки майбутнього вчителя фізики. В період навчання у ЗВО майбутнім вчителям фізики необхідно навчитися самостійно застосовувати засвоєні знання і способи дії в нових умовах, здійснювати перенесення засвоєного на рішення нових навчальних і практичних завдань, тобто бути готовими в майбутній професійній діяльності виконувати не відтворюючу, а перетворюючу продуктивну діяльність. Це дозволить випускникам як майбутнім фахівцям бути конкурентно спроможними.

Загально-теоретичні підходи до змісту та організації професійної підготовки вчителя розкриті в працях О.А. Абдуліної, С.У. Гончаренка, Н.В. Кузьміної, Н.Г. Ничкало, О.С. Падалки, А.І. Щербакова, В.Д. Шарко.

Питаннями вдосконалення змісту та якості фізичної освіти займалися і займаються ряд вчених-дослідників: П.С. Атаманчук, С.П. Величко, В.Ф. Заболотний, О.І. Іваницький, А.І. Ляшенко, Ю.М. Оришин, А.І. Павленко, Т.М. Попова, В.Ф. Савченко, М.І. Садовий, В.Д. Сиротюк, В.П. Сергієнко, Б.А. Сусь, В.Д. Шарко, М.І. Шут.

Загальні положення методики навчання фізики у вищій школі викладено в дослідженнях О.І. Бугайова, С.П. Величка, С.У. Гончаренко, В.М. Зіміна, А.В. Касперського, Є.В. Коршака, А.І. Ляшенка, О.М. Мелешиної, М.І. Шута.

Проте, попри посилену увагу науковців до проблеми професійної підготовки майбутнього вчителя, не отримала належного опрацювання система методичної підготовки майбутнього вчителя фізики.

Метою статті є обґрунтування основних засад створення системи методичної підготовки майбутнього вчителя фізики в педагогічних ЗВО в умовах реалізації нових освітніх стандартів.

Матеріал і методи дослідження

Для досягнення поставленої мети у ході дослідження було використано низку методів наукового пошуку, зокрема – аналіз,

синтез, узагальнення та порівняння отриманих результатів дослідження.

Результати та їх обговорення

Основними напрямками підготовки майбутнього вчителя фізики визначається комплекс методологічних, педагогічних, методичних проблем, які ставляться і розв'язуються через залучення студентів вищої школи до практичної педагогічної діяльності, спрямованої на підвищення рівня їхнього професіоналізму.

Зміст поняття «підготовка» в педагогічній енциклопедії розглядається як сукупність спеціальних знань, умінь й навичок, якостей, трудового досвіду й норм поведінки, які забезпечують можливість успішної роботи з визначеної професії; як процес повідомлення відповідних знань й умінь [Прохорова, 1999]. За педагогічним словником «підготовка» – це формування та збагачення настанов, знань та вмінь, які необхідні індивіду для адекватного виконання специфічних завдань (Ярмаченко, 2001). Енциклопедія професійної освіти визначає «підготовку» як загальний термін стосовно прикладних завдань освіти, коли передбачається засвоєння певного соціального досвіду з метою його подальшого застосування під час виконання специфічних завдань практичного, пізнавального чи навчального характеру. Причому такі завдання найчастіше пов'язані з певним видом регулярної діяльності. СENSE поняття «підготовка» розкривається у двох його значеннях: як навчання, тобто як деякий спеціально організований процес формування готовності до виконання майбутніх завдань, та як готовність, під якою розуміють наявність компетенції, знань, умінь та навичок, необхідних для успішного виконання певної сукупності завдань (Батышев, 1999).

Проведений аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє стверджувати, що сьогодні не існує єдиного погляду на трактування поняття «підготовка». Так, М. Васильєва вважає, що під терміном «підготовка» слід розуміти процес формування, удосконалення знань, умінь, навичок, якостей особистості, необхідних для виконання діяльності, здійснюваної в ході навчання, самоосвіти або

професійної освіти [Васильєва, 2003]. У свою чергу, С. Головін зазначав, що це підготовка людини до оволодіння певною професією та виконання відповідної професійної діяльності на достатньо високому рівні (Кудрицкий, 1989).

Професійна підготовка в науково-практичній літературі також має різні тлумачення. За педагогічним словником професійна підготовка є системою професійного навчання, метою якої є прискорене набуття тими, хто навчається, навичок, необхідних для виконання певної роботи

або ж групи робіт (Ярмаченко, 2001). Найбільш лаконічне визначення поняття «професійна підготовка» належить В.А. Гладушу. У своєму навчальному посібнику він зазначає, що це «здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю» (Гладуш, 2014).

Деякі з науковців (О. Абдуліна, Н. Кузьміна, Н. Тализіна та ін.) зазначають, що професійна підготовка майбутнього вчителя – це процес формування й набуття настанов, знань та вмінь, необхідних спеціалісту для належного виконання спеціальних завдань навчально-виховного процесу. Інші (Л. Ахмедзянова, І. Богданова, Е. Карпова, Н. Кічук та ін.) наголошують на тому, що професійна підготовка майбутнього вчителя – це цілісний процес засвоєння й закріплення загально-педагогічних та соціальних знань, умінь і навичок (Абдуліна, 1993).

Згідно з визначенням О. Павлик, «професійна підготовка майбутнього вчителя – цілісний процес засвоєння та закріплення загально-педагогічних і спеціалізованих знань, умінь і навичок, результатом якого вважається вироблення у майбутніх учителів готовності до професійної діяльності» (Павлик, 2004).

Учитель фізики повинен мати високий рівень знань та вмінь, володіти методикою викладання свого матеріалу, психології та педагогіки, необхідний для реалізації навчально-виховної діяльності.

Зміст методичної підготовки майбутнього вчителя фізики повинен бути осмислений відповідно до теоретичних і практич-

них основ реалізації системи даної підготовки на рівні підходів (системного, компетентнісного, особистісно-діяльнісного, контекстного), моделей, принципів. Система методичної підготовки майбутнього вчителя фізики спрямована на підготовку майбутнього вчителя фізики до реалізації освітнього процесу в школі в області фізичної освіти, основними компонентами якої вважаються цілі навчання, зміст навчального матеріалу, методи, засоби, форми організації навчання, оцінка здійсненого навчального процесу.

Компоненти методичної системи різноманітні за умови дотримання певних вимог до них: адекватності цілям підготовки на основі врахування компетенцій, заявлених в освітньо-професійній програмі з галузі знань 01 Освіта зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізика); відображення процесів, що відбуваються в науці (фундаменталізація, інтеграція і взаємодія наук, різні форми пізнання і методи дослідження); відповідності тенденціям гуманізації, демократизації освітнього процесу з урахуванням особистісно-орієнтованого підходу до навчання; забезпечення умов для самостійної діяльності студентів по досягненню цілей підготовки; поєднання традиційних та інноваційних форм, методів, засобів навчання, спрямованих на формування професійних компетенцій; використання системи оціночних засобів сформованості професійних компетенцій майбутнього вчителя фізики.

Цілі методичної підготовки майбутнього вчителя фізики розбиваються на дві групи відповідно до визначення сутності даної підготовки як взаємопов'язаних, взаємодоповнюючих і взаємообумовлених процесів:

- 1) оволодіння студентом основами методичної діяльності, що включає формування компетенцій, знань, умінь в області методики навчання фізики, результатом якої є готовність до даної діяльності;
- 2) підготовка майбутнього вчителя фізики до дослідницької діяльності з проблем шкільної фізичної освіти, результатом якої є сформованість дослідницьких умінь узагальненого характеру.

Особливості методичної системи полягають в наступному: єдність загально-педагогічної і методичної підготовки; взаємодоповнюючість і взаємозумовленість окремих компонентів методичної системи та складових пропедевтичної та спеціальної, цілеспрямованої підготовки; відкритість системи методичної та динамічний характер підготовки майбутнього вчителя фізики.

Методична підготовка майбутнього вчителя фізики як система повинна володіти цілісністю і включати всі види підготовки: теоретичну, практичну, дослідницьку. У структурі системи методичної підготовки майбутнього вчителя фізики можна виділити пропедевтичну підготовку, яка містить загальнокультурну, психолого-педагогічну, предметно-освітню складові, а також цілеспрямовану методичну підготовку, що включає теоретичну, практичну і дослідницьку складові (Десненко, 2007).

Загальнокультурна складова пропедевтичної підготовки ґрунтується на знаннях в галузі економічної теорії, права, філософії, іноземної мови тощо, отриманих студентами при вивченні курсів «Основи економічної теорії», «Політично-правові студії», «Філософія», «Іноземна мова» та інші.

Основу психолого-педагогічної складової представляють компетенції, знання і вміння в області психології і педагогіки, сформовані у студентів при вивченні курсів «Психологія», «Педагогіка».

Предметно-освітня складова представлена компетенціями, знаннями, вміннями, набутими студентами при вивченні фундаментальних курсів («Механіка», «Молекулярна фізика», «Електрика і магнетизм», «Оптика», «Атомна і ядерна фізика» (а також циклу професійно-орієнтованої підготовки («Класична фізика», «Електродинаміка», «Квантова фізика», «Термодинаміка і статистична фізика», «Математичні методи фізики», «Астрономія» тощо), зміст яких становить, в тому числі, фізичний ціннісно-орієнтований матеріал.

Основне завдання практичних занять з фундаментальних курсів – узагальнити і систематизувати знання зі шкільного кур-

су фізики і оволодіти методологією їх отримання, підготувати студентів до сприйняття навчальних дисциплін методичного спрямування, які будуть розглядатися на старших курсах навчання.

Основу дослідницької складової представляють компетенції, знання, вміння, набуті студентами при вивченні дисципліни «Основи експериментальної фізики», а також при виконанні спеціальних завдань дослідницького характеру, пропонованих студентам в рамках дисципліни «Методика навчання фізики». Дослідницька складова цілеспрямованої підготовки сприяє творчому осмисленню студентами як майбутніми учителями фізики власної діяльності з підготовки до реалізації процесу навчання школярів фізики, їх творчої самореалізації. Зміст даної складової направлено на організацію творчої роботи майбутніх вчителів фізики.

Моделі розвитку дослідницької діяльності у майбутніх вчителів фізики здійснюється за допомогою формування дослідницьких умінь, об'єднаних в чотири групи (методологічні, предметні, методичні, рефлексивно-оціночні) відповідно до їх призначення (Десненко, 2007).

Найбільш ефективно формування методологічних і предметних умінь може відбуватися при виконанні студентами навчально-пізнавальної діяльності, методичних і рефлексивно-оціночних умінь відповідно при виконанні навчально-професійної діяльності. Спеціальним засобом, що сприяє оволодінню студентами дослідними вміннями, може служити комплекс навчально-дослідних завдань. Застосування на заняттях комплексу навчально-дослідних завдань як спеціального дидактичного засобу забезпечує цілеспрямоване оволодіння майбутніми учителями фізики теоретичними основами дослідницької діяльності через формування у них дослідницьких умінь і спеціальну підготовку майбутніх вчителів фізики до здійснення дослідницької діяльності з проблем фізичної освіти в їх майбутній професійній діяльності.

Компетенції, знання і вміння, отримані студентами при здійсненні теоретичної складової підготовки, майбутні вчителі фізики реалізують в процесі педагогічної практики на III і IV курсах (практична складова підготовки).

Потрібно вибудовувати педагогічну практику в школі як цілісний педагогічний процес, спрямований на формування у майбутнього вчителя професійної, комунікативної, організаторської, дослідницької та конструктивної компетенцій. При цьому сам процес повинен визначатися поетапною реалізацією змісту практики: педагогічний компонент → методичний компонент → психологічний компонент (Чешуїна, 2006).

Провідною характеристикою студента як суб'єкта професійної діяльності є його ініціативне, самостійне і творче ставлення до зовнішньої дійсності, колегам і самому собі. Тому науково-дослідницька діяльність студента під час практики стає основною умовою для формування зазначених якостей.

Організація освітнього процесу в рамках дисципліни «Методика навчання фізики» спрямована на реалізацію предметних і особистісних цілей, представлених далі:

1) предметні цілі – оволодіння науково-педагогічним апаратом і ціннісними орієнтаціями в області методики навчання і виховання фізики; оволодіння знаннями про зміст і організації освітнього процесу з фізики в закладах загальної середньої освіти і про зміст видів професійної діяльності вчителя фізики; формування рівня освіченості, який відповідає особистісному потенціалу студентів, інтересам і потребам, забезпечує можливість початку їх професійної діяльності як вчителів фізики;

2) особистісні цілі – розвиток здатності до логічного, аналітичного, критичного мислення; формування готовності до саморозвитку; формування особистої відповідальності в прийнятті рішень; розвиток загальних здібностей: спілкування і співпраці, точності і продуктивності в розв'язанні задач; сприяння розвитку особистості майбутнього вчителя фізики, зокрема розвитку його особистісно-професійної позиції як необхідної умови ефективної організації освітнього процесу з фізики в школі (Десненко, 2007).

Організація освітнього процесу в рамках дисципліни «Методика навчання фізики» на лекційних, семінарсько-практичних, лабораторних заняттях, при виконанні студентами самостійної ро-

боти, спрямованих на реалізацію методичної підготовки майбутнього вчителя фізики, має ряд особливостей:

- 1) модульно-рейтингова організація освітнього процесу;
- 2) реалізація ідеї варіативності і рівневої диференціації при організації занять;
- 3) застосування контекстного і особистісно-діяльнісного підходів до організації навчально-пізнавальної та навчально-професійної діяльності студентів;
- 4) здійснення на заняттях гнучкого і варіативного управління навчальною діяльністю студента;
- 5) проблематизація і діалогізація освітнього процесу;
- 6) включення студентів в освітній процес як суб'єктів діяльності;
- 7) використання при організації освітнього процесу на заняттях активних та інтерактивних форм і методів навчання;
- 8) включення в зміст занять спеціального дидактичного засобу – комплексу навчально-методичних завдань;
- 9) здійснення студентами на заняттях рефлексії, самооцінки.

Важливою формою теоретичного і практичного придбання професійних знань студентів з дисципліни «Методика навчання фізики» є заняття практичного характеру. Практичні заняття передбачають, згідно з навчальним посібником Я.Я. Болюбаша «Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах»: «детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни» і формування видів знань за їх практичним застосуванням за допомогою індивідуального виконання спеціальних завдань. «Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, поглиблення і деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях і в процесі самостійної роботи, спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів» (Болюбаш, 1997).

Таким чином, практичні заняття з методики навчання фізики дають можливість реалізувати компетентнісне становлення

кваліфікованого фахівця (вчителя фізики) за допомогою виконання посылних завдань спеціального професійного спрямування.

Лабораторні заняття з «Методики навчання фізики» спрямовані на формування у студентів педагогічного навчального закладу експериментальних видів знань, і є неподільною складовою в структурі наукового знання (теорія, практика і експеримент). «Дидактичною метою лабораторного заняття є практичне підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуття практичних умінь і навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній області» (Болюбаш, 1997).

Висновки

Теоретичне значення роботи полягає в удосконаленні процесів організації та проведення занять з курсу «Методика навчання фізики» в умовах реалізації нових освітніх технологій. Опис нової концепції щодо вдосконалення методичної системи навчання фізики і її викладання, призводить до раціонального поєднання традиційних та інноваційних форм, організації, методів і засобів навчання.

Перспективи подальших досліджень полягають в розробці дидактичного матеріалу інноваційного змісту для курсу «Методика навчання фізики» з використанням інтерактивних технологій.

Література

1. Абдулина О.А. Личность студента в процессе профессиональной подготовки. Высшее образование в России. 1993. № 3. С. 165–171.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навчальний посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. Київ: ВВП «КОМ-ПАС», 1997. 64 с.
3. Васильєва М.П. Теоретичні основи деонтологічної підготовки педагога : дис. д-ра пед. наук : 13.00.04 / ХДПУ імені Г.С. Сковороди. Харків, 2003. 432 с.

4. Десненко С.И. Методическая подготовка студентов педвузов к решению задачи развития личности учащихся при обучении физике в школе : автореферат дис. доктора педагогических наук : 13.00.02, 13.00.08. Москва, 2007. 48 с.

5. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи : теорія, практика, історія : навч. посібник. Дніропетровськ, 2014. 416 с.

6. Павлик О.Ю. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх перекладачів до використання офіційно-ділового мовлення : Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04: Національна академія держ. прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. Хмельницький, 2004. 19 с.

7. Педагогічний словник / за ред. М.Д. Ярмаченка. Київ : Пед. Думка, 2001. 514 с.

8. Российская педагогическая энциклопедия / под. ред. А.М. Прохорова. Москва : Науч. изд-во «Большая Российская энциклопедия», 1999. Т. 2. 423 с.

9. Украинский Советский энциклопедический словарь / за ред. А.В. Кудрицкий. Київ : Глав. ред. УСЭ, 1989. Т. 3. 772 с.

10. Чешуина Т.Г. Производственная практика как фактор формирования профессиональной компетентности студентов педвуза : автореферат диссертации кандидат педагогических наук. Томск, 2006. 23 с.

11. Энциклопедия профессионального образования в 3-х т. / под. ред. С.Я. Батышева. Москва : АПО, 1999. Т. 2. 440 с.

Токарев П.Л.

Система методичної підготовки майбутнього вчителя фізики в педагогічних ЗВО в умовах реалізації нових освітніх стандартів

Анотація

У статті розкривається система методичної підготовки майбутнього вчителя фізики, що здійснюється в умовах реалізації

нових освітніх стандартів вищої освіти. На основі аналізу педагогічної літератури розкрито сутність понять «підготовка» та «професійна підготовка». Зміст методичної системи на рівні компонентів (мети навчання, зміст навчального матеріалу, методи, засоби, форми організації навчання, оцінка здійсненого навчального процесу) осмислюється відповідно до теоретичних і практичних основ її реалізації на рівні підходів (системного, компетентнісного, особистісно-діяльнісного, контекстного), моделей, принципів, в аспекті проблем, що стоять в даний час перед системою вищої педагогічної освіти. Обґрунтовується, що основу системи методичної підготовки майбутнього вчителя фізики становить дисципліна «Методика навчання фізики». У статті наводиться докладний опис даної дисципліни (цілі і завдання, принципи відбору змісту та організації навчального матеріалу, особливості організації освітнього процесу).

Ключові слова: підготовка, професійна підготовка, система методичної підготовки, майбутній вчитель фізики, стандарти вищої освіти.

Токарев П.Л.

Система методической подготовки будущего учителя физики в педагогических ЗВО в условиях реализации новых образовательных стандартов

Аннотация

В статье раскрывается система методической подготовки будущего учителя физики, осуществляемая в условиях реализации новых образовательных стандартов высшего образования. На основе анализа педагогической литературы раскрыта сущность понятий «подготовка» и «профессиональная подготовка». Содержание методической системы на уровне компонентов (цели обучения, содержание учебного материала, способы, средства, формы

организации обучения, оценка совершённого учебного процесса) осмысливается в соответствии с теоретическими и практическими основами её реализации на уровне подходов (системного, компетентностного, личностно-деятельностного, контекстного), моделей, принципов, в аспекте проблем, стоящих в настоящее время перед системой высшего педагогического образования. Обосновывается, что основу системы методической подготовки будущего учителя физики составляет дисциплина «Методика обучения физике». В статье приводится описание данной дисциплины (цели и задачи, принципы отбора содержания и организации учебного материала, особенности организации образовательного процесса).

Ключевые слова: подготовка, профессиональная подготовка, система методической подготовки, будущий учитель физики, стандарты высшего образования.